ΤΡΑΓΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ Ζ. ΡΟΣΝΥ

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΗΣ ΛΟΥΣΕΝΔΑΣ

— Πέρασαν εἴκοσι χρόνια ἀπὸ τότε. ἄρχισε νὰ διηγεῖται ὁ Κάρολος Ἀβελόν, καὶ ὅμως ἀκόμα δὲν μπορῶ νὰ λησμονήσω τὴν περιπέτεια ποὺ θὰ σᾶς διηγηθῶ. Συχνὰ μάλιστα αἰσθάνομαι τύψεις συνειδήσεως καὶ ἡ ἀνάμνησί της μὲ κάνει νὰ τρέμω ὡς τὰ βάθη τῆς ὑπάρξεώς μου.

Σὲ ἡλικία εἴκοσι δυὸ χρόνων, βρισκόμουνα στὸ Σὰν Λουΐ Ποτόζι τοῦ Μεξικοῦ, μαζὶ μ' ἕναν ἄνθρωπο παράξενο, μεγαλείτερό μου κατὰ εἴκοσι χρόνια.

Ὁ ἄνθρωπος αὐτός, ποὺ τὸν ἔλεγαν Δὸν Ζοζὲ Τεραγκὸν Ὀρτουζάρ, μὲ εἶχε πάρει βοηθὸ στὴ δουλειά του, ἀφοῦ προτήτερα μὲ εἶχε μεγαλώσει μὲ μιὰ σχεδὸν πατρικὴ φροντίδα, ἕστερ' ἀπ' τὸ θάνατο τοῦ πραγματικοῦ μου πατέρα, ποὺ εἶχε συμβεῖ πρὶν ἀπὸ δέκα χρόνια. Μὲ εἶχε περιβάλει μὲ θερμὲς περιποιήσεις κι' ὅταν ἤμουν ἀκόμα ἕνα ψιτοχὸ κι' ἀρρωστιάρικο παιδάκι, ποὺ εἶχε σώσει δυὸ φορὲς τὴ ζωή ἀπ' τὴν ἀρρώστεια.

Στὸ τέλος μάλιστα πῆγε στὸ συμβολαιογράφο του καὶ μ' ἔκανε συνέταιρό του μὲ ἴσα δικαιώματα στὴν μεγάλη ἐμπορική ἐπιχείρησί του τῆς Βανίλας.

Ἐπίσης πιστεύω πὼς ἂν ὁ Δὸν Ζοζὲ παντρευόταν κι' ἀποχτοῦσε παιδί, δὲν θὰ τ' ἀγαποῦσε βαθύτερα ἀπὸ μένα.

Σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο βρισκόντουναν ἡ σχέσεις μας, ὅταν κατὰ τὸ ἔτος 1883 ὁ Δὸν Ζοζὲ γνώρισε μιὰ γυναῖκα καὶ τὴν παντρεύτηκε.

Ἡ Λουσένδα — ἔτσι τὴ λέγανε— εἶχε τὴν ὁμορφιὰ τῶν Ἰσπανοαμερικανίδων κ' ἐξασκοῦσε μιὰ περίεργη ἐπιροὴ σ' ὅσους τὴν πλησίαζαν. Ὅταν μάλιστα ἄφνε τὰ μαλλιά της νὰ κυματίζουν ἐλεύθερα —κι' αὐτὸ τὸ ἔκανε συχνά, γιατί ἦσαν πυκνὰ καὶ τῆς ἐδόρανναν τὸ κεφάλι— τότε παρουσιάζε ἕνα θέαμα ἀπερίγραπτα ἐλκυστικό, μπρὸς στὸ ὁποῖο καμμιὰ φαντασία δὲν μποροῦσε νὰ μείνη ἀδιάφορη.

* * *

Κατὰ τοὺς πρώτους μῆνες τοῦ γάμου τους, ἡ Λουσένδα φέρνοταν στὸν Δὸν Ζοζὲ μὲ ταπεινότητα. Σὲ μένα δὲν ἔδειξε οὔτε οἰκειότητα, οὔτε καὶ ἔχθρα. Κι' ἡ στάσι της αὐτὴ καταπραΰνε κάπως τὴν τρομερὴ ἀνησυχία ποὺ δοκίμασα μὲ τὸν ἐρχομό της.

Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ φοβόμουν περισσότερο, ἦσαν ἡ διαθέσεις μερικῶν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τῆς ὑπηρεσίας μας, οἱ ὁποῖοι ἔδειχναν ἀπέναντι τῆς Λουσένδας ὑπερβολικὸ θαυμασμό.

Παρατήρησα ὅμως, ὅτι ἡ Λουσένδα, ἐνῶ κατεῖχε τὸ μυστικὸ νὰ συγκινῆ μὲ τὴν ὁμορφιά της, εἶχε ἀπ' τὴν ἄλλη μεριὰ καὶ τὴ δύναμι νὰ περιορίζη τὶς τρυφερὲς αὐτὲς ἐκδηλώσεις τῶν θαυμαστῶν της.

Ὁπωσδήποτε ἡ γυναῖκα αὐτὴ ἔμοιαζε μὲ θύελλα ποὺ εἶχε ἐνσκηψει ξαφνικὰ στὸ ἥσυχο περιβάλλον μας καὶ ποὺ γρήγορα ἡ ἀργὰ θὰ μᾶς ἔβαζε σὲ μεγάλους κινδύνους.

Ἑξὴ μῆνες πέρασαν ὡστόσο καὶ στὸ διάστημα αὐτὸ δὲν εἶχε συμβεῖ τίποτε τὸ ἐξωφρενικό, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ διωξιμο ἑνὸς ὑπαλλήλου, ὁ ὁποῖος ἐξακολουθοῦσε συνεχῶς νὰ κυττάζη μὲ πρωτοφανῆ ἀναίδεια τὴν κυρία του.

Μόλις ὅμως ἔφυγε ἀπ' τὴ μέση ὁ ὑπάλληλος αὐτός, ἡ Λουσένδα ἄρχισε νὰ ἐπιζητῆ τὴ δική μου τὴ συντροφιά. Τὴν ἐπιζητοῦσε μ' ἕναν τρόπο φιλικὸ καὶ εἰλικρινῆ, ἀλλὰ ἐγὼ δὲν μποροῦσα νὰ καθησυχάσω τοὺς φόβους μου.

Ὁ Δὸν Ζοζὲ ἐπιτηροῦσε πάντα τὴ γυναῖκα του, γιατί, ὅπως ὅλοι οἱ συμπατριῶτες του, ἦταν φιλύποπτος καὶ εἶχε ἀναπτυγμένο τὸ αἴσθημα τῆς ζηλοτυπίας.

Ὅσο γιὰ μένα ὅμως, δὲν ἔπαιρνε καμμιὰ προφύλαξι καὶ δὲν μοῦ εἶχε καμμιὰ ἐπιτήρησι. Μὲ ἄφνε ἐλεύθερο καὶ ποτὲ δὲν τοῦ εἶχε περάσει ἀπ' τὸ νοῦ ἡ ἰδέα πὼς μποροῦσα νὰ τοῦ φανῶ ἀχάριστος.

Γιὰ νὰ ἐκφραστῶ καλύτερα, εἶχε περισσότερη ἐμπιστοσύνη σὲ μένα, παρὰ στὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό του. Καὶ μολονότι δὲν ἐμπιστευόταν καὶ πολὺ στὴ γυναῖκα του, ὡστόσο τοῦ ἦταν ἀδύνατο νὰ φανταστῆ πὼς θὰ ἐδημιουργοῦντο ποτὲ μεταξύ μας αἰσθηματικοὶ δεσμοί.

Ἦταν μάλιστα τόση ἡ ἐμπιστοσύνη του σὲ μένα, ὥστε μερικὲς μέρες ποὺ αὐτὸς εἶχε δουλειά, μὲ παρακαλοῦσε νὰ παίρνω τὴ γυναῖκα του καὶ νὰ τὴ συνοδεύω σὲ μακρινοὺς περιπάτους.

Κατὰ βάθος ἐξοργιζόμουν γι' αὐτὴ του τὴ στάσι, ἀλλὰ δὲν μποροῦσα νὰ τοῦ πῶ καὶ τίποτε, γιατὶ ἂν ἔδειχνα τὸν παραμικρὸ φόβο, θὰταν σὰν νὰ γέμιζα τὴ γενναία ψυχή του μ' ἕνα πλῆθος ἀπὸ ὑποψίες, ἄγνωστες ὡς τότε.

Σιγὰ—σιγὰ ὅμως ὁ κίνδυνος μεγάλωνε. Ὅταν εἰμαστε μόνοι μας, ἡ Λουσένδα γύριζε πρὸς τὸ μέρος μου καὶ μοῦρριχνε ἕνα ἀπ' τὰ φλογερά, τὰ δηλητηριώδη ἐκεῖνα βλέμματά της ποὺ μ' ἔκαναν νὰ τρέμω συσσωμος.

Δὲν ξέρω τί τὴν ἔσπρωχνε κοντά μου, ἡ ἡδυπάθεια, ὁ φόβος ἢ τὸ μῖσος. Ἐγὼ ὅμως αἰσθανόμουν νὰ πλημμυρίζη τὴν ψυχή μου ἕνας τρόμος καὶ μιὰ γλύκα, ὅταν μὲ κύτταζε. Ὁ κίνδυνος δηλαδὴ ἦταν μεγάλος. Ὁ πειρασμός κοντά μου... Καὶ τρόπος σωτηρίας δὲν ὑπῆρχε κανένας σχεδόν. Ἔπρεπε ἢ νὰ τὴν σκοτώσω ἢ νὰ φύγω.

Μέσα σ' ἐκείνη τὴν ἐρημιὰ τῆς ἄγριας κι' ἀκατοίκητης χώρας, ὅπου οἱ ἄνθρωποι εἶνε λίγοι κι' ἡ γυναῖκες ἀκόμα λιγώτερες, ἦταν ἀδύνατο σ' ἕναν ἄντρα νέο, ὅπως ἐγώ, ν' ἀντισταθῆ στὴ γοητεία τοῦ θηλυκοῦ αὐτοῦ διαβόλου...

Ἀντὶ ὅμως νὰ φύγω ἔξαφνα κι' ἀνειδοποίητα, ὅπως θἄπρεπε, θεώρησα σωστότερο νὰ κάμω σχετικὰ κάποια νύξι στὸν Δὸν Ζοζέ. Αὐτὸς ὅμως ὅταν μ' ἄκουσε, ὀργίστηκε καὶ μ' ἀνάγκασε κι' ἐμένα νὰ ἐγκαταλείψω τὸ σχεδιό μου, τοὐλάχιστο προσωρινά.

* * *

Ἕνα πρωὶ τοῦ Σεπτεμβρίου ξεκίνησα μόνος μου γιὰ τὴν κοντινὴ λίμνη τῶν Ἐρμετῶν, μιὰ τοποθεσία ὅπου δὲν πήγαινε κανένας ἄλλος κι' ὅπου μποροῦσα νὰ σκεφτῶ μὲ τὴν ἀνεσί μου γιὰ κεῖνο ποὺ μοῦ βασάνιζε τὴ σκέψη.

Τὸ μέρος αὐτὸ ἦταν πολὺ ἄγριο καὶ ἦταν γεμάτο ἀπὸ ἑρπετὰ καὶ ἀφίδια.

Καθόμουν κάτω ἀπ' τὴ σκιὰ ἑνὸς δέντρου καὶ κύτταζα πέρα πρὸς τὸ δάσος, ὅταν ἄκουσα κάλπασμὸ ἀλόγου κι' ἀνατρίχιασα. Γύρισα τὸ κεφάλι μου καὶ εἶδα ξαφνικὰ τὴ γυναῖκα τοῦ Δὸν Ζοζέ. Λίγο ἔλειψε τότε νὰ πέσω κάτω λιπόθυμος. Ἕνας τρόμος καὶ μιὰ ἀγωνία σφίμισαν τὴν ψυχή μου...

Ἡ Λουσένδα πήδησε κάτω ἀπ' τ' ἄλογό της, προχώρησε πρὸς τὸ μέρος μου, μοῦ ἔρριξε μιὰ ἀπὸ τὶς ματιές ἐκείνες, μπρὸς στὶς ὁποῖες δὲν ἀντιστέκουνται οἱ ἄντρες καὶ μοῦ εἶπε :

—Γιατὶ θέλετε νὰ φύγετε ; Καθῆστε ἐκεῖ ποὺ εἶστε...

— Σᾶς ζητῶ συγγνώμην, τῆς εἶπα. Ἀλλὰ ἔχω δουλειὰ καὶ θὰ φύγω...

— Δὲν θὰ πάτε πουθενά ! μοῦ ἀποκρίθηκε μὲ ἀγανάκτησι. Σᾶς διατάζω !...

Βρισκόμαστε μέσα σὲ μιὰ ἀπόλυτη μοναξιὰ κι' ἡ θέσι μου ἦταν φοβερή.

Θέλησα νὰ ὀπισθοχωρήσω, ἀλλὰ μ' ἄρπαξε ἀπ' τὸ χέρι καὶ μ' ἔσφιξε ἀπάνω στὸ στῆθος της.

Σκέφτηκα τότε, ὅτι ἡ ὑπομονή μου εἶχε τελειώσει καὶ ὅτι θὰ ἐπερχότανε τὸ μοιραῖο, ἐκτὸς ἂν εἶχα τὴ δύναμι νὰ προτιμήσω ἀπὸ τὴν προδοσία το θάνατο.

Σὲ μιὰ στιγμὴ ὁ τρόμος μήπως πραδώσω τὸ φίλο μου, μοῦ ἔδωσε θάρρος καὶ μ' ἔκανε νὰ βγάλω τὸ πιστόλι μου καὶ νὰ τὸ φέρω στὸν κρόταφό μου.

Ἀλλὰ ἀμέσως συλλογίστηκα πὼς δὲν ἔφταιγα σὲ τίποτε, πὼς αἰτία τοῦ κινδύνου ποὺ μ' ἀπειλοῦσε ἦταν ἡ γυναῖκα αὐτή, καὶ γύρισα ἀσυναίσθητα τὸ πιστόλι μου κατὰ τῆς Λουσένδας...

Ἔκλεισα τὰ μάτια μου καὶ τράβηξα τὴ σκανδάλη...

Ἕνας πυροβολισμὸς ἀκούστηκε τότε κι' ἡ Λουσένδα σωριάστηκε κάτω νεκρή, βγάζοντας μιὰ δυνατὴ κραυγή.

* * *

Γύρισα στὸ σπίτι μὲ πυρετὸ καὶ λίγο ἔλειψε νὰ πάθω ἐγκεφαλικὴ φλόγωσι καὶ νὰ πεθάνω.

Ἔγινα τέλος πάντων καλά, ἀλλὰ δὲν τόλμησα νὰ φανερώσω τὴν ἀλήθεια στὸν Δὸν Ζοζέ, ὄχι γιατὶ φοβόμουν, ἀλλὰ γιατὶ ἤμουν βέβαιος πὼς ἡ εἴδησι αὐτὴ θὰ τὸν ἐσύντριβε.

Ἄλλωστε ὁ φόνος τῆς γυναίκας του ἀποδόθηκε στὸν ὑπάλληλο ποὺ εἶχε διωχτεῖ πρὸ ἡμερῶν κι' ἔτσι δὲν ἔπεσαν σὲ κανένα ἄλλον ἡ ὑποψίες καὶ πολὺ περισσότερο, σὲ μένα.

Ὅπως σᾶς εἶπα, ἔχει περάσει τόσος καιρὸς ἀπὸ τότε, ἡ ζωή μου καὶ ἡ σκέψις μου ἀλλαξαν στὸ μεταξὺ κι' ὅμως ἀκόμα δὲν μπορῶ νὰ ἐεβαιώσω ἂν ἡ πρᾶξι μου ἐκείνη ἦταν ἕνα ἔγκλημα ἢ μιὰ ἐπιβεβλημένη λύσι...

Τὸν ἔλεγαν Δὸν Ζοζὲ Τεραγκὸν Ὀρτουζάρ...

Η ΔΟΞΑ ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ

Ρώτησαν κάποτε ἕναν Ἄγγλο σοφό, ποιοὶ ἦσαν οἱ μεγαλείτεροι ποιηταὶ τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος. Τότε αὐτὸς ἀνάφερε τὸν Ἡσίοδο, τὸν Πίνδαρο, τὸν Αἰσχύλο, τὸν Σοφοκλῆ, τὸν Εὐριπίδη καὶ ἄλλους.

— Καλά, κι' ὁ Ὅμηρος; τὸν διέκοψαν μὲ ἀπορία.

— Νὰ σᾶς πῶ, ἀποκρίθηκε ὁ σοφὸς χαμογελῶντας. Ὁ Ὅμηρος ἔχει βέβαια ἑλληνικὴ τὴν καταγωγή, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα του εἶνε παγκόσμιο καὶ ἡ δόξα του ἀνήκει σ' ὅλη τὴν οἰκουμένη !